# PL ISSN 0419-8824 MANOWSZE

POLSKA AKADEMIA NAUK INSTYTUT HISTORII

> KWARTALNIK **POŚWIĘCONY** HISTORII XX WIEKU

> > Nr 1-1991

## POLSKA AKADEMIA NAUK INSTYTUT HISTORII

# DZIEJE NAJNOWSZE

Rocznik XXIII

1991

1

WROCŁAW • WARSZAWA • KRAKÓW ZAKŁAD NARODOWY IMIENIA OSSOLIŃSKICH WYDAWNICTWO POLSKIEJ AKADEMII NAUK 1991

http://rcin.org.pl

#### KOMITET REDAKCYJNY

Andrzej Bartnicki, Jan Borkowski, Antoni Czubiński, Krzysztof Dunin-Wąsowicz, Eugeniusz Duraczyński, Andrzej Kwilecki, Marian Leczyk, Stanisława Lewandowska, Piotr Lossowski, Tomasz Nałęcz, Waldemar Michowicz, Jan Molenda, Franciszek Ryszka, Henryk Słabek, Kazimierz Sobczak, Witold Stankiewicz, Wiesław Śladkowski, Michał Śliwa, Wojciech Wrzesiński, Jan Zamojski, Janusz Żarnowski

REDAKTOR

Czesław Madajczyk

SEKRETARZ REDAKCJI

Tadeusz Wolsza

Adres Redakcji

Instytut Historii PAN Warszawa, Rynek Starego Miasta 29/31, tel. 31-02-61

Zakład Narodowy im. Ossolińskich — Wydawnictwo Wrocław. Oddział w Warszawic 1991. Objętość: ark. wyd. 13,80, ark. druk. 8,75, ark. A-1 11,63, nakład - 1100 egz.; Wydrukowano w Warszawskiej Drukarni Naukowej. Zam. 121/91.

# SPIS TREŚCI

w 1920 r	3 9 33 49
DYSKUSJE I POLEMIKI	
Zbigniew Landau, Jerzy Topolski i in. — Historia społeczna Polski (1944—1970)	65
MATERIALY	
Mieczysław Bielski — Relacja generałowej Alfredy Olszyny-Wilczyńskiej z wydarzeń wojennych z września 1939 r. na terenie dowództwa Okręgu Korpusu nr III Grodno	83
ARTYKUŁY RECENZYJNE I RECENZJE	
Witold Wojdyło — Wśród walk i przemian. Na marginesie Pamiętników Stanisława Grabskiego	101 106
D. E. Pienkos, One Hundred Years Young: A History of the Polish Falcons of America 1887—1987 — Jan Snopko	111 116
M. Nurek, Polityka Wielkiej Brytanii w rejonie Morza Baltyckiego w latach 1935—1939— Maria Nowak-Kiełbikowa	119
Ney-Krwawicz	127 131 135

## СОДЕРЖАНИЕ

Крыстина Гомулка — Отношение Польши к отрядам Станислава Булак-	
-Балаховича в 1920 г	3
Петр Мадайчик — Европа до и после Версальского договора по оценке	
Густава Штресеманна	9
Анджей Ешке — Концепции пути к социализму в публицистике и программных	
работах Зыгмунта Зарембы (1931—1944)	33
Людвик Хас — Масонство в Центрально-Восточной Европе после второй миро-	
вой войны (1945—1951) (Заключение)	49

## дискуссии и полемики

#### материалы

РЕЦЕНЗИОННЫЕ СТАТЬИ И РЕЦЕНЗИИ

## **CONTENTS**

Krystyna Gomółka — Poland vis-à-vis Stanisław Bułak-Bałachowicz's Detach-	
ments in 1920	3
Piotr Madajczyk — Europe before and after the Versailles Treaty: Gustav	
Stresemann's Estimation	9
Andrzej Jaeschke — Concepts of the Way to Socialism in the Journalistic Writings	
and Programme Works of Zygmunt Zaremba (1931—1944)	33
Ludwik Hass — Freemasonry in Central-Eastern Europe after World War II	
(1945—1951) (The End)	49

#### DISCUSSION AND POLEMICS

MATERIALS

CRITICAL ARTICLES AND REVIEWS

#### Wydawnictwo Ossolineum

50-106 Wrocław, Rynek 6 tel. 386-25, telex 0712771 oss pl Konto: Wielkopolski Bank Kredytowy, IV O/Wrocław, 359209-1078 (waluta polska), 359209-1078-151-6787 (waluta obca)

OSSOLINEUM — najstarsza oficyna wydawnicza w Polsce — publikuje książki oraz czasopisma naukowe i popularnonaukowe z zakresu bibliografii, bibliotekoznawstwa i bibliologii, literatury i nauki o literaturze, historii, prawa i ekonomii, historii sztuki i architektury, historii kultury materialnej i archeologii, językoznawstwa, pedagogiki i psychologii, historii nauki i naukoznawstwa, filozofii i socjologii oraz nauk matematyczno-przyrodniczych i technicznych.

Książki i czasopisma Ossolineum można nabywać w księgarniach własnych Wydawnictwa:

Rynek 6, 50-106 Wrocław Rynek 9, 50-106 Wrocław (sprzedaż wysyłkowa) ul. Łagiewniki 56, 00-855 Gdańsk pl. Żołnierza Polskiego 1, 70-551 Szczecin ul. Piotrkowska 181, 90-447 Łódź ul. Św. Jana 28, 31-110 Kraków

w księgarniach Ośrodka Rozpowszechniania Wydawnictw Naukowych PAN:

pl. Wolności 7, I p., 50-071 Wrocław, Pałac Kultury i Nauki, 00-901 Warszawa, ul. Św. Marka 22, 31-020 Kraków, pl. Wolności 7, I p., 50-071 Wrocław,

ul. Mielżyńskiego 27/29, 61-725 Poznań,

ul. Bankowa 14, paw. D, I p., 40-077 Katowice,

pl. M. Curie-Skłodowskiej 5, 20-031 Lublin,

ul. Mazurska 26, 70-444 Szczecin.

Ponadto sprzedaż edycji ossolińskich prowadzą większe księgarnie Domu Książki, w szczególności zaś: Rynek Główny 4, 31-042 Kraków, ul. Królewska 11, 20-109 Lublin: ul. Święty Marcin 69, 61-808 Poznań.

Ossolineum zaprasza do współpracy księgarzy, agencje kolporterskie i odbiorców indywidualnych — nabywców hurtowej ilości nawszych książek, którym oferujemy możliwość zakupu po cenach zbytu bezpośrednio w Wydawnictwie na następujących warunkach: odbiór następuje własnym transportem lub przesyłką pocztową na kostz odbiorcy; rozliczenie należności — gotówką lub czekiem potwierdzonym w banku (wpłata bezpośrednio do Kasy Wydawnictwa) lub przelewem na nasze konto (w terminie do 14 dni od daty otrzymania towaru).

Zamówienia na prenumeratę czasopisma w kraju należy kierować do Centrali Kolportażu Prasy i Wydawnictw, ul. Towarowa 28, 00-598 Warszawa.

# OSSOLINEUM YOUR CHEAPEST AND MOST RELIABLE SUPPLIER OF ACADEMIC BOOKS AND PERIODICALS

Ossolineum Publishing House offers a wide spectrum of periodicals, serial publications and books covering various fields of contemporary scientific research.

For orders containing more than 10 titles (copies) a rabate of 15-20% will be grated, by purchase of 50 titles (copies) the rabate will increase to 40%. For booksellers — 50% rabate. Subscriptions — 30%.

No advance payment is required, postage and handling will be covered by Ossolineum. The invoice is payable upon receipt. Individual and wholesale orders for books and periodicals published b Ossolineum, can be sent only directly to the publishers. Export Department, Rynek 9, 50-106 Wrocław, Poland. Our bank account for foreign currencies: Wielkopolski Bank Kredytowy, IV O/Wrocław, 359209-1078-151-6787.